

УКРАЇНА
ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ЛІЦЕЙ №1
ШЕВЧЕНКІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ
КУП'ЯНСЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

НАКАЗ
селище Шевченкове

01.01.2025 року

№ _____

**Про затвердження Програми загальної
підготовки працівників Шевченківського
лицею № 1 Шевченківської селищної ради
Куп'янського району Харківської
області до дій у надзвичайних ситуаціях**

На виконання вимог пункту 7 Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 444, Наказу ДСНС України № 310 від 06.06.2014 «Про затвердження Програми загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях» (із змінами і доповненнями, внесеними наказом Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 8 серпня 2014 року № 458) та з метою забезпечення єдиних підходів до змісту підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях,

н а к а з у ю:

1. ЗАТВЕРДИТИ Програму загальної підготовки працівників Шевченківського лицею № 1 Шевченківської селищної ради Куп'янського району Харківської області до дій у надзвичайних ситуаціях (додаток №1).
2. ЗАТВЕРДИТИ Алгоритм дій у разі виникнення небезпечних ситуацій, виявлення вибухонебезпечних та інших підозрілих предметів у закладі освіти (додаток №2).
3. Заступнику директора з навчально-виховної роботи Людмилі ЗДОРОВКО ОЗНАЙОМИТИ працівників лицею з Алгоритмом дій у разі виникнення небезпечних ситуацій, виявлення вибухонебезпечних та інших підозрілих предметів у закладі освіти.
4. Всім працівникам лицею під час виникнення небезпечних ситуацій ДІЯТИ за Алгоритмом дій у разі виникнення небезпечних ситуацій, виявлення вибухонебезпечних та інших підозрілих предметів у закладі освіти.
5. Класним керівникам 1-11 класів:

- 5.1. РОЗПОВСЮДИТИ серед учасників освітнього процесу Пам'ятку з правилами поведження з виявленими вибухонебезпечними предметами.
- 5.2. ОБГОВОРИТИ пункти Пам'ятки з правилами поведження з виявленими вибухонебезпечними предметами на класних батьківських зборах.
- 5.3. ОЗНАЙОМИТИ учасників освітнього процесу з Алгоритмом дій у разі виникнення небезпечних ситуацій, виявлення вибухонебезпечних та інших підозрілих предметів у закладі освіти.
6. КОНТРОЛЬ за виконанням наказу залишаю за собою.

Директор

Надія ПРИХОДЬКО

З наказом від 01.01.2025 № _____ ознайомлені:

ЗДОРОВКО Л.О.	_____	:
КОЛЕСНІК О.В.	_____	:
КОРОЛЮК Н.С.	_____	:
ЗАТУЛА Н.І.	_____	:
КОВАЛЕНКО Ю.Ю.	_____	:
ОБУШКО Л.В.	_____	:
МАМОН Л.О.	_____	:
ЯПРИНЦЕВА Н.М.	_____	:
ШЕПЕЛЕНКО О.М.	_____	:
ТОНКОНОГ В.С.	_____	:
МАЛИШЕВА Л.В.	_____	:
НЕЩЕРЕТНА А.В.	_____	:
ЗАЦАРНИЙ О.В.	_____	:
ОВЧАРЕНКО С.Ю.	_____	:
ВІТКОВСЬКА Н.В.	_____	:
ГАЄВСЬКИЙ А.О.	_____	:
АВЕТЧИН Ю.А.	_____	:
ЦИБУЛЬНІК С.О.	_____	:
ДАНИЛЕНКО М.Г.	_____	:
СОЛЯНИК С.П.	_____	:
ПІКАЛОВА С.Ф.	_____	:
ЧУГАЙ С.В.	_____	:
ЛОЗОВА Ю.С.	_____	:
СОЛОВ'ЙОВА Т.А.	_____	:
ПАНАСЕНКО А.М.	_____	:
КОЗИРЬКОВА І.В.	_____	:
ШТИХ Н.І.	_____	:
ЧЕЛОМБІТЬКО Л.В.	_____	:
ДЕРЕВ'ЯНКО С.М.	_____	:
ГАРМАШ Л.П.	_____	:
ГРИНЬКО К.С.	_____	:

ЄГОРОВА М.С.	_____	:
ПОСТНІКОВА Ю.С.	_____	:
ГНАТЮК А.В.	_____	:
КАРПЕНКО О.С.	_____	:
СЕЛЕЗЬКА Н.В.	_____	:
КРИСЕВИЧ О.С.	_____	:
НЕВЕЧЕРЯ С.О.	_____	:
ГРИДА О.А.	_____	:
ЗАЦАРНИЙ С.О.	_____	:
СЕМИХАТ Т.В.	_____	:
КУЧЕРЕНКО К.Я.	_____	:
КОЛІЙ В.П.	_____	:
ЛЕВЧЕНКО В.В.	_____	:
ЛАЗАРЄВА Є.В.	_____	:
ЮРАК О.В.	_____	:
КАЛГАН С.І.	_____	:
ШМІДТ І.М.	_____	:
СТОЛЯРЧУК Л.М.	_____	:
ВІНІЧЕНКО Л.О.	_____	:
РАДЧЕНКО О.Д.	_____	:
ШЕЛЮГ Е.О.	_____	:
СУПРУН В.І.	_____	:

Додаток №1
до наказу від 01.01.2025 №__

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник цивільного захисту
Шевченківського ліцею №1
Шевченківської селищної ради
Куп'янського району Харківської області
_____ Надія ПРИХОДЬКО
« ____ » _____ 202__ року

ПРОГРАМА

загальної підготовки працівників Шевченківського ліцею №1 Шевченківської селищної ради Куп'янського району Харківської області до дій у надзвичайних ситуаціях

I. Загальні положення

1.1. Програма загальної підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях (далі - Програма) розроблена відповідно до Кодексу цивільного захисту України та постанови Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях» і визначає зміст і обсяги навчання та форми контролю знань працівників до дій у надзвичайних ситуаціях.

Програма передбачає:

- ознайомлення із завданнями та особливостями організації заходів цивільного захисту в Шевченківському ліцеї №1;
- вивчення основних способів захисту працівників від уражаючих факторів надзвичайних ситуацій (НС) з урахуванням особливостей діяльності Шевченківського ліцею №1;
- ознайомлення з інформацією, що міститься в планах реагування на НС про дії в умовах загрози і/або виникнення НС;
- набуття практичних вмінь щодо користування засобами індивідуального і колективного захисту, первинними засобами пожежогасіння і сприяння проведенню рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації НС;
- оволодіння навичками з надання першої допомоги потерпілим.

Навчання за Програмою проводиться за наступними формами:

- курсового навчання, що передбачає вивчення теоретичного матеріалу та проходження практичної підготовки у складі навчальних груп, створених в Шевченківському ліцеї №1;
- індивідуального навчання, що передбачає вивчення теоретичного матеріалу самостійно та у формі консультацій з керівниками навчальних груп або іншими кваліфікованими особами;

- інструктажів, що передбачає доведення до відома працівників змісту основних вимог безпечної поведінки у разі загрози виникнення або виникнення НС;
- спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту, що передбачає відпрацювання практичних дій за планами реагування на НС.

Обсяг запланованого навчального часу за Програмою не повинен бути меншим 4 годин протягом календарного року з урахуванням трирічного циклу навчання. Заняття за Програмою проводять спеціально уповноважені на таку діяльність працівники Шевченківського ліцею №1, які пройшли спеціальну підготовку та мають необхідну кваліфікацію або, у разі необхідності, інші кваліфіковані фахівці, залучені на договірних умовах. Навчання працівників за Програмою здійснюється у робочий час.

II. Обсяг засвоєних знань та вмінь за Програмою.

У результаті проходження навчання за Програмою працівники повинні знати:

- основні небезпечні виробничі фактори, техногенні та природні небезпеки, що ймовірні для місця розташування Шевченківського ліцею №1;
- основні принципи функціонування об'єктової системи цивільного захисту, організацію оповіщення про загрозу і виникнення НС;
- засоби індивідуального та колективного захисту, порядок і правила користування ними;
- обов'язки і дії працівників під час загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій згідно із планами реагування на НС;
- способи та засоби запобігання пожежам та вибухам, типові дії працівників при їх виникненні, способи застосування первинних засобів пожежогасіння;
- побутові дозиметричні прилади, їх призначення та особливості користування ними; заходи щодо сприяння проведенню на підприємстві, в установі та організації аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах виникнення НС.

У результаті проходження навчання за Програмою працівники повинні вміти:

- запобігати створенню умов, що можуть привести до виникнення НС;
- чітко діяти за сигналами оповіщення, практично виконувати заходи згідно із планами реагування на НС;
- користуватися засобами індивідуального і колективного захисту, первинними засобами пожежогасіння;
- сприяти проведенню аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах виникнення НС;
- дотримуватися режимів радіаційного захисту; надавати першу допомогу потерпілим у НС.

За підсумками навчання за Програмою у працівників має бути сформована психологічна готовність до адекватних дій в умовах стресового впливу уражаючих чинників НС.

III. Розподіл навчального часу за розділами програми та формами навчання

Найменування розділу	Форма навчання, години		
	курсове навчання	індивідуальне навчання	спеціальні об'єктові навчання, тренування
Теоретична складова			
Основні способи захисту і загальні правила поведінки в умовах загрози та виникнення НС	1	5	—
Надання першої допомоги потерпілим	1	1	—
Організація заходів цивільного захисту в Шевченківському ліцеї №1	1	2	—
Перевірка знань	1	—	—
Усього	4	8	—
Практична складова			
Протипожежні тренування	—	—	2
Спеціальне об'єктове навчання (тренування) з питань цивільного захисту	—	—	до 8
Усього	—	—	до 10
Разом	4	8	до 10

IV. Тематика та зміст тем за розділами програми

I. Основні способи захисту і загальні правила поведінки в умовах загрози та виникнення НС.

Тема 1.1 Основні способи захисту в умовах загрози та виникнення НС.

- Основні поняття про НС.
- Порядок отримання інформації про загрозу і виникнення НС.
- Попереджувальний сигнал «Увага всім!».
- Захисні споруди цивільного захисту, їх призначення та облаштування.

- Порядок заповнення захисних споруд та правила поведінки працівників, які укриваються в них.
- Принцип дії, індивідуальний підбір та правила користування протигазами, респіраторами.
- Медичні засоби, що входять до індивідуальних аптечок та їх призначення.
- Індивідуальний перев'язочний пакет.
- Індивідуальні протихімічні пакети.
- Евакуація, порядок її проведення, правила поведінки та обов'язки евакуйованих працівників.

Тема 1.2. Правила поведінки працівників під час НС природного характеру.

- Правила поведінки і дії працівників при землетрусах.
- Безпечні дії працівників у разі виникнення геологічних НС (пов'язаних із зсувами, обвалами або осипами, осіданням земної поверхні, карстовими провалами або підтопленням).
- Особливості негативного впливу гідрометеорологічних НС.
- Правила безпечної поведінки у разі їх виникнення.
- Основні причини виникнення та особливості пожеж у природних екологічних системах.
- Правила поведінки та заходи безпеки у разі їх виникнення.

Тема 1.3. Безпека працівників під час радіаційних аварій і радіаційного забруднення місцевості. Режими радіаційного захисту.

- Ядерні установки та джерела іонізуючого випромінювання.
- Особливості радіаційного впливу на людину.
- Поняття про дози опромінення людини. Променева хвороба.
- Побутові дозиметричні прилади, їх призначення та особливості користування.
- Режими радіаційного захисту.
- Санітарна обробка працівників.
- Дезактивація приміщень, обладнання, техніки, виробничої території тощо.

Тема 1.4. Правила поведінки працівників при аваріях з викидом небезпечних хімічних речовин.

- Характеристики основних небезпечних хімічних речовин.
- Особливості їх впливу на організм людини.
- Наслідки аварій з викидом небезпечних хімічних речовин.
- Загальні правила поведінки та дії працівників при аваріях з викидом небезпечних хімічних речовин.
- Проведення заходів з ліквідації наслідків аварій з викидом небезпечних хімічних речовин.
- Дегазація приміщень, обладнання, виробничої території тощо.

Тема 1.5. Вибухо та пожежонебезпека на виробництві. Рекомендації щодо дій під час виникнення пожежі.

- Основні поняття вибухобезпеки виробництва. Небезпечні фактори вибуху і захист від них.

- Правила поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів.
- Стисла характеристика пожежної небезпеки Шевченківського ліцею №1.
- Протипожежний режим на робочому місці.
- Можливість виникнення та (або) розвитку пожежі.
- Небезпечні фактори пожежі. Дії працівників у разі загрози або при виникненні пожежі.
- Гасіння пожеж. Засоби пожежогасіння, протипожежне устаткування та інвентар, порядок та правила їх використання під час пожежі.

Тема 1.6. Правила поведінки і дії в умовах масового скупчення людей та в осередках інфекційних захворювань.

- Безпека при масових скупченнях людей. Психологія натовпу.
- Правила безпечної поведінки у місцях масового перебування людей та у разі масового скупчення людей.
- Поширення інфекційних хвороб серед населення. Джерела збудників інфекцій.
- Основні механізми передавання збудників інфекції.
- Режимно-обмежувальні заходи (посилене медичне спостереження, обсервація, карантин). П
- правила поведінки в осередках інфекційних захворювань, особиста гігієна в цих умовах.
- Основні напрямки профілактики інфекційних хвороб.
- Методи і засоби дезінфекції, дезінсекції, дератизації. Основні дезінфекційні засоби.

II. Надання першої допомоги потерпілим.

Тема 2.1. Порядок і правила надання першої допомоги при різних типах ушкоджень.

- Основні правила надання першої допомоги в невідкладних ситуаціях.
- Проведення первинного огляду потерпілого. Способи виклику екстреної медичної допомоги.
- Ознаки порушення дихання. Забезпечення прохідності дихальних шляхів.
- Проведення штучного дихання.
- Ознаки зупинки роботи серця. Проведення непрямого масажу серця.
- Перша допомога при ранах і кровотечах. Способи зупинки кровотеч.
- Правила та прийоми накладання пов'язок на рани.
- Перша допомога при переломах. Прийоми та способи іммобілізації із застосуванням табельних або підручних засобів.

Тема 2.2. Порядок і правила надання першої допомоги при ураженні небезпечними речовинами, при опіках тощо.

- Невідкладна та перша допомога при отруєннях чадним газом, аміаком, хлором, іншими небезпечними хімічними речовинами.
- Перша допомога при хімічних та термічних опіках, радіаційних ураженнях, втраті свідомості, тепловому та сонячному ударах.
- Правила надання допомоги при утопленні.
- Способи і правила транспортування потерпілих.

III. Організація заходів цивільного захисту на підприємстві, в установі, організації.

Тема 3.1 Забезпечення виконання на підприємстві, в установі та організації завдань з цивільного захисту.

- Повноваження суб'єктів забезпечення цивільного захисту. Організаційна структура управління цивільним захистом Шевченківського ліцею №1.
- Об'єктові комісія з питань НС та евакооргани.
- Відомості щодо об'єктових спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту.
- Відомча та добровільна пожежна охорона. Аварійно-рятувальне обслуговування Шевченківського ліцею №1.
- Система керівництва рятувальними роботами, координація дій виробничого персоналу та залучених підрозділів і служб, які беруть участь у ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.
- Права і обов'язки працівників у сфері цивільного захисту. Сприяння проведенню аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків НС у разі їх виникнення.
- Заходи життєзабезпечення постраждалих та соціального захисту і відшкодування матеріальних збитків постраждалим внаслідок НС.

Тема 3.2. Виконання заходів захисту та дії працівників згідно з планами реагування на НС.

- Об'єктовий план реагування на НС (інструкція щодо дій персоналу суб'єкта господарювання у разі загрози або виникнення НС).
- Прогнозовані природні загрози, територіальне розміщення потенційно небезпечних об'єктів, небезпечні виробничі фактори, характерні причини аварій (вибухів, пожеж тощо) на виробництві.
- Об'єктова система оповіщення працівників. Дії персоналу щодо аварійної зупинки виробництва.
- Виведення працівників з небезпечної зони, порядок забезпечення їх засобами індивідуального захисту, місця розташування можливих сховищ, шляхи евакуації.
- Інформування працівників щодо розвитку НС, місць розгортання і маневрування аварійно-рятувальних сил, залучення необхідних ресурсів, технічних і транспортних засобів, координації дій з населенням та заходів безпеки в зоні НС.

V. Зміст практичних форм навчання за Програмою

Тренінги необхідних дій в умовах НС проводяться під час курсового або індивідуального навчання шляхом виконання індивідуальних завдань або групових занять з метою формування та/або відпрацювання умінь та навичок користування засобами індивідуального захисту та засобами пожежогасіння, дотримання правил поведінки під час проведення евакуації, проведення

серцево-легеневої реанімації та інших способів надання першої допомоги потерпілим.

Тренування з питань цивільного захисту та протипожежні тренування є спрощеними за організацією та скорочені за часом і обсягом злагожені навчальні заходи, що спрямовані на вирішення завдань запобігання, мінімізації або ліквідації наслідків НС в Шевченківському ліцеї №1 в умовах, максимально наближених до обстановки, що може бути спричинена небезпечною подією або сукупністю небезпечних подій та явищ.

Тренування проводяться з метою практичного відпрацювання, закріплення та перевірки умінь та навичок виконання працівниками дій щодо запобігання можливих НС та дій у разі виникнення НС, насамперед дій за сигналами оповіщення, користування засобами індивідуального захисту та засобами пожежогасіння, способів рятування людей, надання першої допомоги потерпілим, порядку евакуації людей і матеріальних цінностей, взаємодії з аварійно-рятувальними підрозділами та медичними працівниками.

Спеціальні об'єктові навчання з питань цивільного захисту є єдиним комплексом навчальних заходів, спрямованих на вирішення завдань цивільного захисту в Шевченківському ліцеї №1 в умовах, максимально наближених до НС.

Спеціальні об'єктові навчання проводяться з метою комплексного відпрацювання керівним складом та фахівцями сил цивільного захисту разом працівниками підприємств, установ та організацій дій з організації та здійснення заходів, передбачених планами реагування на надзвичайні ситуації, локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки, цивільного захисту на особливий період, а також виконання ними функцій з питань цивільного захисту.

VI. Перевірка засвоєння змісту Програми

Для проведення перевірки засвоєння працівниками змісту Програми наказом керівника Шевченківського ліцею №1 створюється комісія з перевірки загальної підготовки працівників до дій у НС, до складу якої обов'язково входить фахівець, діяльність якого пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту.

Перелік питань для перевірки знань за змістом Програми розробляється комісією з перевірки загальної підготовки працівників до дій у НС і затверджується керівником Шевченківського ліцею №1.

Перевірка знань за змістом Програми проводиться шляхом тестування або заліку в усній або письмовій формі та оформлюється протоколом комісії з перевірки загальної підготовки працівників до дій у НС.

Працівники, які показали незадовільний рівень знань за змістом Програми мають протягом одного місяця пройти повторну перевірку знань.

VII. Рекомендований перелік навчально-матеріального майна

Для забезпечення проведення навчання за Програмою використовується матеріально-технічна база Шевченківського ліцею №1. У складі навчально-матеріального майна, повний перелік та кількісні показники якого

визначаються керівником Шевченківського ліцею №1 з урахуванням особливостей діяльності та кількості працівників, доцільно передбачати протигаз фільтруючий, респіратор, побутовий дозиметричний прилад, вогнегасники, індивідуальну аптечку, навчальні стенди та схеми.

VIII. Рекомендований перелік нормативних документів

1. Кодекс цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 № 5403-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — № 34-35.
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993. № 4.
3. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення: Закон України від 24 лютого 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 27.
4. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань: Закон України від 14 січня 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — №22.
5. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 6 квітня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 29.
6. Про об'єкти підвищеної небезпеки: Закон України від 18 січня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 15.
7. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 49.
8. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16 березня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 23.
9. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту: постанова Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 р. № 11 // Офіційний вісник України. — 2014. — № 8.
10. Про затвердження Положення про організацію оповіщення і зв'язку у надзвичайних ситуаціях: постанова Кабінету Міністрів України від 15 лютого 1999 р. № 192 // Офіційний вісник України. — 1999. — № 7.
11. Про затвердження Порядку забезпечення населення і працівників формувань та спеціалізованих служб цивільного захисту засобами індивідуального захисту, приладами радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного і хімічного контролю: постанова Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 р. № 1200 // Офіційний вісник України. — 2002. — № 34.
12. Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях: постанова Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 444 // Офіційний вісник України. — 2013. — № 50.
13. Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту: постанова Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 443 // Офіційний вісник України. — 2013. — № 50.
14. Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та

- природного характеру: постанова Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 р. № 841 // Офіційний вісник України. — 2013. — № 92.
15. Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту: постанова Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2013 р. № 819 // Офіційний вісник України. — 2013. — № 89.
 16. Про затвердження Правил вибору та застосування засобів індивідуального захисту органів дихання (НПАОП 0.00-1.04-07): наказ Держгірпромнагляду України від 28 грудня 2007 р. № 331, зареєстрований в Мін'юсті України 4 квітня 2008 за № 285/14976// Офіційний вісник України. — 2008. — № 28.
 17. Про затвердження Правил експлуатації вогнегасників (НАПБ Б.01.008-2004): наказ МНС України від 2 квітня 2004 р. № 152, зареєстрований в Мін'юсті України 29 квітня 2004 за № 555/9154 // Офіційний вісник України. 2004. — № 19.
 18. Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні (НАПБ А.01.001-2004): наказ МНС України від 19 жовтня 2004 р. № 126, зареєстрований в Мін'юсті України 4 листопада 2004 за № 1410/10009 // Офіційний вісник України. — 2004. — № 45.
 19. ДСТУ 2272-2006. Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять. — Вид. офіц. — На заміну ДСТУ 2272-93; Чинний від 01.10.2006. — К.: Держспоживстандарт України, 2007. — III, 28 с. — (Національний стандарт України).
 20. ДСТУ 3891-99. Безпека у надзвичайних ситуаціях. Терміни та визначення основних понять. — Введ. 2000.01.01. — Офіц. вид. — К.: Держстандарт України, 1999. — III, 21 с. — (Державний стандарт України).
 21. ДСТУ 5058:2008. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Основні положення. — Вид. офіц. — Чинний від 2010-01-01. — К.: Держспоживстандарт України, 2009. — III, 10 с. — (Національний стандарт України).
 22. ДК 019:2010. Класифікатор надзвичайних ситуацій. — На заміну ДК 019-2001 ; Чинний від 2011-01-01. — К.: Держспоживстандарт України, 2010. — IV, 19 с. — (Національний класифікатор України).
 23. Норми радіаційної безпеки України, доповнення: Радіаційний захист від джерел потенційного опромінення (НРБУ — 97/Д — 2000): державні гігієнічні нормативи ДГН 6.6.1. — 6.5.061 — 2000 / Комітет з питань гігієнічного регламентування, Національна комісія з радіаційного захисту населення України ; наук. керівник авт. кол. І. А. Ліхтарьов [та ін.]. — Вид. офіц. — К.: 2000.

Посадова особа з питань ЦЗ

Людмила ЗДОРОВКО

Додаток №2

до наказу від 01.01.2025 №__

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник цивільного захисту
Шевченківського ліцею №1
Шевченківської селищної ради
Куп'янського району Харківської області
_____ Надія ПРИХОДЬКО
« ____ » _____ 202__ року

Алгоритм дій у разі виникнення небезпечних ситуацій, виявлення вибухонебезпечних та інших підозрілих предметів у закладі освіти

ДІЇ У РАЗІ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ

Законодавство визначає тероризм як суспільно небезпечну діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я ні в чому не винних людей чи погрози вчинення злочинних дій, щоб досягнути злочинних цілей.

Основні заходи щодо запобігання можливого терористичного акту:

- не торкайтеся нічийних пакетів (сумок), не підпускайте до них інших. Повідомте про знахідку працівника поліції;
 - у присутності терористів не виказуйте своє невдоволення, утримайтеся від різких рухів, лементу й стогонів;
 - при погрозі застосування терористами зброї лягайте на живіт, захищаючи голову руками, якомога далі від вікон, зашкленених дверей, проходів, сходів;
 - використайте будь-яку можливість для порятунку;
 - якщо відбувся вибух – вживайте заходів щодо недопущення пожежі та паніки, надайте домедичну допомогу постраждалим;
 - намагайтеся запам'ятати прикмети підозрілих людей і повідомте їх прибулим співробітникам спецслужб.

ДІЇ У РАЗІ ЗАХОПЛЕННЯ БУДІВЛІ

У Рекомендаціях щодо дій населення у разі загрози та виникнення вибуху, у тому числі тих, що виникли внаслідок терористичної діяльності, зазначаються дії, якщо ви опинились у приміщенні, захопленому терористами, але не були ними знайдені.

У такій ситуації необхідно:

- зберігати спокій та намагатись уникнути контакту з терористами;
- якомога тихіше повідомити правоохоронні органи про терористичну атаку, а також про своє місцеперебування;
 - не палити;
 - не наближатися до дверей та вікон;
 - чітко виконувати інструкції та команди правоохоронців;

- сховати свої документи.

Пам'ятайте, що одразу після вашого повідомлення антитерористичними підрозділами буде вжито вичерпних заходів для збереження вашого життя та здоров'я.

ЕВАКУАЦІЯ З БУДІВЛІ

Евакуація з будівлі необхідна не лише під час пожежі, а й землетрусів, повеней та інших надзвичайних ситуацій, якщо будівля закладу освіти є небезпечною для людей, які там перебувають.

Правила пожежної безпеки для навчальних закладів та установ визначають, що під час проведення евакуації та гасіння пожежі необхідно:

- визначити найбезпечніші евакуаційні шляхи та виходи до безпечної зони у найкоротший строк;
- ліквідувати умови, які сприяють виникненню паніки. З цією метою працівникам закладів та установ не можна залишати дітей без нагляду з моменту виявлення пожежі та до її ліквідації;
- евакуацію людей слід починати з приміщення, у якому виникла пожежа, і суміжних із ним приміщень, яким загрожує небезпека поширення вогню і продуктів горіння. Дітей молодшого віку і хворих слід евакуювати в першу чергу;
- у зимовий час на розсуд осіб, які здійснюють евакуацію, діти старших вікових груп можуть заздалегідь одягтися або взяти теплий одяг із собою, а дітей молодшого віку слід виводити або виносити, загорнувши в ковдри або інші теплі речі;
- ретельно перевірити всі приміщення, щоб унеможливити перебування у небезпечній зоні дітей;
- виставляти пости безпеки на входах у будівлі, щоб унеможливити повернення дітей і працівників до будівлі, де виникла пожежа;
- у разі гасіння слід намагатися у першу чергу забезпечити сприятливі умови для безпечної евакуації людей;
- щоб запобігти поширенню вогню, диму, слід утримуватися від відчинення вікон і дверей, а також – від розбивання скла.

Правила евакуації для дітей:

- Не говори – щоб чути вчителя.
- Не біжи – щоб не постраждати.
- Не штовхайся – щоб не постраждали інші.
- Не повертайся – щоб залишатися в безпеці.

Учні також просять дотримуватися всіх вказівок педагогів та, у разі потреби, на прохання дорослих, допомогти іншим дітям евакуюватися. При прибутті до безпечної зони, не розходитися і залишатися разом із класом.

Правила евакуації для педагогів:

- Евакуація здійснюється за відповідним звуковим сигналом, який, у разі потреби, активує адміністрація або особа, яка виявила пожежу.
- Нагадайте дітям про головну мету евакуації: їхня безпека та правила евакуації: не говори. Не біжи. Не штовхайся. Не повертайся.
- Закрийте двері та вікна.

- Перевірте безпечність маршруту для евакуації.
- Під час евакуації радять об'єднувати два класи, й під час переміщення один вчитель очолює колону, а інший завершує колону дітей двох класів.
- Допоможіть дітям з інвалідністю та маленьким дітям.
- Евакуація здійснюється до певного визначеного місця (місце для кожного класу визначається під час тренувальних навчань і не змінюється).
- Після прибуття на визначене місце, перевірте наявність усіх дітей за списком.
- Залишайтеся зі своїм класом і просіть учнів бути разом, бути усім класом разом, нікуди не розходитися.
- Якщо небезпечні умови зникли, здійсніть зворотну евакуацію назад до класів, дотримуючись тих самих правил.

ДІЇ ДЛЯ ЗАХИСТУ ВІД НАСИЛЬНИЦЬКОГО ВТОРГНЕННЯ ТА ЗАГРОЗИ МАСОВОГО НАСИЛЬСТВА

Періодично і в українських школах виникають ситуації, у яких є загроза вторгнення або загроза масових насильницьких дій, де працівники закладу освіти ще можуть керувати ситуацією, хоча б частково, і повідомити про це силовим органам.

Поради для керівництва шкіл:

- Якщо є змога – подайте знак тривоги, але це не повинна бути пожежна сигналізація.
- Слідкуйте за ситуацією і переоцінюйте її.
- Будьте готові передати командування поліції або іншим силовим органам.
- Повідомте всіх, коли небезпека зникла.
- Після інциденту повідомте про обставини учнів та батьків.

Задля швидкого та оперативного розшуку злочинців, збереження таємниці слідства та інших моментів, варто своє повідомлення для батьків та медіа узгодити з представниками силових структур.

Поради для працівників закладів освіти

- Попередьте інших, щоб вони негайно сховалися та забезпечили безпеку дітей.
- Зберіть учнів всередині безпечного приміщення, якомога далі від загрози.
- Закрийте і замкніть двері ключем (за можливістю). Перемістіть меблі, щоб заблокувати доступ від загрози, за наявності та змоги.
- У разі загрози стрілянини, всі мають швидко лягти на підлогу і за можливості накритися меблями, щоб не бути мішенню.
- Вимкніть світло та всі пристрої, які можуть його подати.
- Вимкніть усі пристрої, що видають звуки: мобільні телефони, радіоприймачі тощо.
- Зберігайте тишу.
- Тримайтеся якомога далі від дверей і вікон.
- Залишайтеся спокійними, заспокоюйте тих, хто нервує.

Поради для учнів

- Пам'ятайте про правила: не говори. Не біжи. Не штовхайся. Не повертайся.

- Виконуйте вказівки працівників закладу освіти.
- Зберігайте спокій та тишу.
- Якщо є потреба, допоможіть заблокувати двері меблями.
- Головне: сховатися, впасти та накритися.

ДІЇ У РАЗІ ПОЖЕЖІ

Правилами пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки від 15.08.2016 р. № 974 визначається порядок дій у разі виникнення пожежі. Керуючись ними, працівник закладу та установи, який виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів, різке підвищення температури в приміщенні тощо), зобов'язаний:

- негайно повідомити про це за телефоном до найближчого пожежно-рятувального підрозділу (при цьому слід чітко назвати географічне місце об'єкта, місце виникнення пожежі, а також свою посаду та прізвище);
- залучити систему оповіщення людей про пожежу; розпочати самому і залучити інших осіб до евакуації людей з будівлі до безпечного місця згідно з планом евакуації;
- сповістити про пожежу керівника закладу та установи або особу, що його заміщує;
- організувати зустріч пожежно-рятувальних підрозділів, вжити заходів щодо гасіння пожежі наявними в закладі та установі засобами пожежогасіння.

Керівник закладу та установи або особа, яка його заміщує, що прибув на місце пожежі, зобов'язаний:

- перевірити, чи повідомлено пожежно-рятувальний підрозділ про виникнення пожежі;
- здійснювати керівництво евакуацією людей та гасінням пожежі до прибуття пожежно-рятувальних підрозділів. У разі загрози для життя людей негайно організувати їх рятування, використовуючи для цього всі наявні сили та засоби;
- організувати перевірку наявності всіх учасників навчально-виховного процесу, евакуйованих з будівлі, за списками та журналами обліку навчальних занять;
- виділити для зустрічі пожежно-рятувальних підрозділів особу, яка добре знає розміщення під'їзних шляхів та вододжерел;
- перевірити включення в роботу системи протипожежного захисту;
- вилучити з небезпечної зони всіх працівників та інших осіб, не зайнятих евакуацією людей та ліквідацією пожежі;
- у разі потреби викликати до місця пожежі медичну та інші служби;
- припинити всі роботи, не пов'язані з заходами щодо ліквідації пожежі;
- організувати відключення мереж електро- і газопостачання, систем вентиляції та кондиціонування повітря і здійснення інших заходів, що сприяють запобіганню поширенню пожежі;

- організувати евакуацію матеріальних цінностей із небезпечної зони, визначити місця їх складування і забезпечити в разі потреби їх охорону;
- інформувати керівника пожежно-рятувального підрозділу про наявність людей у будівлі.

ДІЇ У РАЗІ ВІЯВЛЕННЯ ПІДОЗРІЛОГО ПРЕДМЕТА

- негайно повідомити керівника закладу;
- чітко виконувати вказівки керівництва закладу, у разі необхідності негайно організувати евакуацію людей з будівлі закладу освіти в безпечне місце;

Якщо підозрілий предмет виявлено на території:

- негайно припинити всі роботи в місці (районі) виявлення предмета;
- по можливості попередити про знахідку інших осіб, які знаходяться поруч;
- швидко відвести на максимальну безпечну відстань (не менше 100 метрів) усіх людей, які знаходяться поблизу, при цьому рухатись назад необхідно по своїх слідах;
- у разі залишення підозрілого предмета невідомою особою, свідком чого ви стали, необхідно запам'ятати її зовнішність, одяг, автотранспорт та його номерні знаки;
- позначити місцезнаходження предмета, по можливості огородити його (для огорожі можна використовувати різні підручні матеріали: дошки, жердини, гілки, мотузки, шматки яскравої матерії тощо);
- по можливості у разі наявності фотозасобів здійснити фотофіксацію предмета та місце його розташування;
- зберігайте спокій та не панікуйте, при цьому надавайте допомогу дітям;
- негайно повідомте оперативні служби, надавши інформацію про характерні ознаки предмета (місце його розташування, дату і час виявлення та особу, яка його виявила), за телефонами:

102 – у разі виявлення підозрілого об'єкта;

101 – у разі виявлення боєприпасів;

- не допускайте до небезпечної зони інших людей та, знаходячись якнайдалі від місця виявлення або за будь-яким захисним укриттям, обов'язково дочекайтеся представників правоохоронних органів або ДСНС України;

-у разі загрози виникнення вибуху негайно лягайте на землю у найближче заглиблене місце (канави, ями, ритвини тощо), ногами до епіцентру вибуху, обличчям вниз та прикрийте голову якимись речами або руками, при цьому долонями щільно закриваючи вуха та відкривши рот для урівноваження тиску. Звуковий (акустичний удар) може призвести до розривів судин та барабанних перетинок.

У разі виявлення підозрілого предмету категорично забороняється:

- торкатися предмету, переміщати, розкривати його;
- користуватися засобами радіозв'язку, мобільними телефонами (вони можуть спровокувати вибух);
- заливати його рідинами, засипати ґрунтом, піском або чимось його накривати;
- намагатися самостійно знешкодити предмет;

– здійснювати на нього звуковий, світловий, тепловий чи механічний вплив, адже практично всі вибухові речовини отруйні та чутливі до механічних, звукових впливів та нагрівання.

У разі знаходження вибухонебезпечного пристрою ЗАБОРОНЕНО:

- наближатися до предмета;
- пересувати його або брати до рук;
- розряджати, кидати, вдаряти по ньому;
- розпалювати поряд багаття або кидати до нього предмет;
- приносити предмет додому, у двір, до закладу освіти.

Необхідно негайно повідомити поліцію, службу з надзвичайних ситуацій або дорослих про знахідку!

Керівнику закладу освіти:

На випадок виявлення підозрілих предметів, що можуть виявитися вибуховими пристроями, пропонуються заходи попереджувального характеру:

- посилення пропускнуго режиму при вході і в'їзді на територію закладу, пильнування системи сигналізації і відеоспостереження;
- проведення обходів території закладу і періодичної перевірки складських приміщень на предмет своєчасного виявлення вибухових пристроїв або підозрілих предметів;
- організація проведення спільних із працівниками цивільного захисту, правоохоронних органів інструктажів і практичних занять з питань дій у разі загрози або виникнення надзвичайних подій.

У разі виявлення підозрілого предмета працівниками закладу освіти чи здобувачами освіти потрібно негайно повідомити правоохоронні органи, територіальні органи управління з питань цивільного захисту.

До прибуття оперативно-слідчої групи керівник закладу освіти повинен дати вказівку співробітникам знаходитися на безпечній відстані від знайденого предмета. У разі потреби – евакуювати людей згідно наявного плану евакуації.

Потрібно забезпечити можливість безперешкодного під'їзду до місця виявлення підозрілого предмету автомашин правоохоронних органів, співробітників територіальних органів управління з питань цивільного захисту, пожежної охорони, невідкладної медичної допомоги, служб експлуатації, забезпечити присутність осіб, що знайшли знахідку, до прибуття оперативно-слідчої групи.

У всіх випадках керівник закладу освіти дає вказівку не наближатися, не чіпати, не розкривати і не переміщати підозрілу знахідку, зафіксує час її виявлення.

Однією з серйозних загроз сучасного суспільства є тероризм. Більшість цих злочинів здійснюються з використанням вибухових пристроїв. Нерідко це саморобні, нестандартні пристрої, що їх складно виявити, знешкодити або ліквідувати. Зазвичай вони поміщаються в звичайні портфелі, сумки, банки, пакунки і потім залишають у багатолюдних місцях. У такому разі важко відрізнити сумку з вибухівкою від такої ж сумки, залишеної забудькуватим

громадянином. Часто такі міни-пастки мають досить привабливий вигляд. Відомі випадки застосування їх у авторучках, мобільних телефонах, гаманцях, дитячих іграшках.

Заступник директора з НВР,
посадова особа з питань ЦЗ

Людмила ЗДОРОВКО